

KOHTUMÄÄRUS

Kohus	Tallinna Ringkonnakohtus
Kohtukoosseis	Mati Maksing, Gaida Kivinurm ja Ulvi Loonurm
Määruse tegemise aeg ja koht	26. märts 2021, Tallinn
Tsiviilasja number	2-20-16085
Tsiviilasi	WSFND Action OÜ avaldus WiseFund Capital OÜ pankroti väljakuulutamiseks
Vaidlustatud määrus	Harju Maakohtu 14. jaanuari 2021 määrus
Kaebuse esitaja ja liik	WSFND Action OÜ määruskaebus
Menetlusosalised ja nende esindajad ringkonnakohtus	<u>Võlausaldaja (määruskaebuse esitaja):</u> WSFND Action OÜ (registrikood 16053576), lepingulised esindajad advokaadid Denis Piskunov ja Marek Keiman <u>Võlgnik (vastustaja määruskaebemenetluses):</u> WiseFund Capital OÜ (registrikood 14675782), lepinguline esindaja vandeadvokaat Liis Könn
Asja läbivaatamine	Kirjalikus menetluses

RESOLUTSIOON

- 1. Jätta rahuldamata WSFND Action OÜ 28. jaanuari 2021 taotlus täiendavate dokumentaalsete tõendite vastuvõtmiseks.**
- 2. Harju Maakohtu 14. jaanuari 2021 määrus jätta muutmata.**
- 3. Määruskaebus jätta rahuldamata.**
- 4. Määruskaebusega seonduvad menetluskulud jätta WSFND Action OÜ kanda.**
- 5. Rahuldada osaliselt võlgniku taotlus määruskaebemenetluse kulude rahaliseks kindlaksmääramiseks. Määrata võlgniku vajaliku ja põhjendatud menetluskulu summaks määruskaebemenetluses 600 eurot ja mõista see summa võlausaldajalt WSFND Action OÜ-lt võlgniku WiseFund Capital OÜ kasuks välja. Määruse jõustumisest alates kuni täitmiseni kohustada võlausaldajat tasuma välja mõistetud menetluskulu summalt võlgnikule viivist võlaõigusseaduse § 113 lõike 1 teises lauses ettenähtud määras.**

Edasikaebamise kord

Menetluskulude jaotuse ja kindlaksmääramise osas on menetlusosalisel õigus esitada määruskaebus Riigikohtule 15 päeva jooksul alates määruse kättesaamisest, aga mitte hiljem kui viie kuu möödumisel määruse tegemisest. Hagita menetluses Riigikohtus võib menetlusosaline menelustoiminguid teha ning avaldusi ja taotlusi esitada ise või advokaadi vahendusel. Määruskaebuse esitamisel tuleb tasuda kaitsjon.

Seaduses sätestatud alustel võib menetlusosaline taotleda riigipoolset menetlusabi menetluskulude kandmiseks. Seaduses sätestatud tähtaja järgimiseks peab menetlusabi taotleja tegema tähtaja kestel ka menetlustoimingu, mille tegemiseks ta menetlusabi taotleb, eelkõige esitama kaebuse. Kaebuse põhjendamiseks või kautsjoni tasumiseks või kaebuses esineva sellise puuduse kõrvaldamiseks, mis on seotud menetlusabi taotlemisega, annab kohus mõistliku tähtaja pärast menetlusabi andmise taotluse lahendamist, kui nimetatud taotlus ei olnud esitatud põhjendamatult või tähtaja pikendamise eesmärgil. See ei välista menetlustähtaja ennistamist.

Ülejäänud osas ei ole käesolev määrus vaidlustatav.

MENETLUSE KÄIK

1. WSFND Action OÜ (võlausaldaja) esitas 3. novembril 2020 Harju Maakohtule avalduse WiseFund Capital OÜ (võlgnik) pankroti väljakuulutamiseks.

Võlausaldaja peamised väited olid järgmised:

- võlgnik on ühisrahastust pakkuva veebiplatvormi www.wisefund.eu haldaja. Platvormi kasutajad tegid platvormil investeerimise eesmärgil makseid erinevatele võlgnikuga seotud ühingute pangakontodele. Tegelikult loodi kasutajatele ebaõige ettekujutus platvormi olemuse kohta, mistõttu kandsid kasutajad võlgnikule raha eksimuses, et see investeeritakse platvormil avaldatud projektidesse;
- võlgnik sisuliselt lõpetas oma tegevuse, sh kasutajate kontodele intresside ja laenu tagasimaksete krediteerimise, tuues ettekäändeks CODIV-19 pandeemiat ja sellest põhjustatud raskeid tagajärgi laenusajatele. Raskused kaasnesid siiski sellega, et investorid hakkasid kahtlustama pettust ja sellekohane teave levis avalikes portaalides;
- võlgnikult nõutud väljamaksete maht eelduslikult ületas võlgniku hoiuste mahu, mistõttu lõpetas võlgnik väljamaksete teostamise. Võlgnik põhjustas platvormi kasutajatele kahju, sest raha ei laenatud investeeringu korras lubatud viisil projektidega seotud äriühingutele. Alates pettuse avastamist on paljud kasutajad esitanud võlgniku vastu nõudeid raha tagastamiseks, aga neid pole rahuldatud;
- platvormi kasutajad loovutasid oma nõuded võlgniku vastu võlausaldajale, kes esitas 9. oktoobri 2020 e-kirjaga võlgnikule loovutatud nõuete ulatuses (353 809,34 eurot) raha maksmise nõude koos pankrotihoiatusega;
- võlgnik on minimaalse osakapitaliga ühing, tal puudub registrijärgne vara. 2019. aasta majandusaastaaruande järgi oli vara 19 442 eurot, st oluliselt vähem kui esitatud nõue. Eelnev viitab asjaolule, et võlgnik on püsivalt maksejõuetu.

2. Võlgnik vaidles nõudele vastu, tema vastuväited on kokkuvõtvalt järgmised:

- nõude loovutamist pole toimunud või on ebaselge, mida loovutati. Investorid ei ole võlgnikku loovutamise teavitanud. Võlausaldaja esitas koopiad loovutamise teadetest, mille ehtsuses võlgnik kahtleb. Mitmel dokumendil pole allkiri omakäeline, vaid kleebitud; kaks teadet pole allkirjastatud. Nimed ja summad on värviliselt märgistatud nagu vajaks andmete õigsus kontrollimist. Samuti pole lisatud andmeid, mis võimaldaks tuvastada investorite isikusamasust. Võlgnik palus pärast pankrotihoiatuse saamist tõendada loovutust, aga võlausaldaja ei vastanud;
- võlausaldaja esitas vastuolulisi andmeid väidetavate nõuete kohta. Pankrotihoiatuses esitas võlausaldaja kaks korda suurema nõude ja väitis, et talle on nõude loovutanud 182 investorit, kuid pankrotiavalduses tugineb 20 investori nõudele;
- võlausaldaja ei esitanud nõuetekohast pankrotihoiatust. Pankrotihoiatusest ei selgu, mis kuupäeval nõue sissenõutavaks muutus;

- võlgnik ei sõlmi investoriga laenulepinguid ega halda nende makseid. Võlgnik võimaldab laenusaaajatel (projektiomanikel) avaldada portaalis teavet laenusoovide kohta ja pakub tehnilist lahendust rahastamiseks. Laenusuhe tekib laenuandja (investori) ja laenusaaaja (projektiomaniku) vahel. Investorite raha haldamise, sh vastuvõtmise ja maksete tegemise ülesanne on agendil – Wisefund Finance OÜ-l (varem oli see õigus Wisefund Capital Kft-l). Võlgnik ei esitanud ebaõigeid andmeid ega vastuta projektiomanike teabe ega tegevuse eest;
- võlgnik ei saanud investoritelt raha, seda käsutas agent, st võlgnikult ei saa raha tagasi nõuda; portaali vastutus on laenulepingu kohaselt piiratud 100 euroga investori kohta;
- projektid pole fiktiivsed. Lõppenud projektide alusel on laenusaajad laene tagasi maksnud ja nende arvelt on investoritele tagastatud investeeringuid koos intressiga (sh ka neile 20-le investorile, kes väidetavalt loovutasid nõuded avaldajale);
- laenulepingutest tulenevad nõuded ei ole vähemalt osaliselt muutunud sissenõutavaks, kuna laenude tagastamistähtaeg pole saabunud;
- võlgnik ei ole püsivalt maksejõetu. 2019. aasta majandusaasta aruande kohaselt oli võlgniku aastane müügitulu 43 750 eurot, puhaskasum 14 577 eurot ja vara 19 124 eurot. Ühingu omakapitali oli 17 077 eurot. 2020. aasta kolme esimese kvartali maksustatav käive Eestis oli 78 148,95 eurot. Võlgnikul ei ole maksehäiret ega maksuvõlga. Võlgnik on tähtaegselt esitanud majandusaasta aruanded. Võlgnikul on kontol raha 17 500 eurot. Võlgnikule ei kuulu registervara ega kinnisasju, kuid see ei tähenda automaatselt, et ühing oleks maksejõetu. Võlgniku tegevusvaldkond ei eelda suures mahus põhivara omamist ja seega ei ole registervara puudumisest midagi ebaharilikku ega maksejõuetusele viitavat;
- võlgnikul on omab majandustegevus. Platvormi kaudu on investeerimiseks avatud üks uus projekt kogumahus 195 000 eurot ja kolm laenuaotlust on läbivaatamisel. Varasemalt rahastatud projektidest on võlgnikule laekumas vahendustasu. Võlgnik teeb tööd platvormi arendamisel ning otsib uusi projekte ja investoreid.

MAAKOHTU MÄÄRUS

3. Maakohus jättis 14. jaanuari 2021 määrusega (vaidlustatud määrus) võlausaldaja avalduse rahuldamata pankrotiseaduse (PankrS) § 15 lg 3 p-de 1 ja 4 alusel ning lõpetas asja menetluse. Menetluskulud jättis kohus võlausaldaja kanda ja määras kindlaks võlgnikule hüvitatava summa.

3.1. Maakohtu hinnangul vaidleb võlgnik nõudele põhjendatult vastu, mistõttu vaidlus tuleb lahendada väljaspool pankrotimenetlust. Pankrotimenetlus eeldab, et võlausaldaja nõue on selge. Pankrotimenetluses ei ole võimalik sarnaselt hagimenetlusega nõude aluseks olevate asjaolude väljaselgitamine. Võlgnik esitas pankrotiavalduses märgitud nõude kohta piisavalt vastuväiteid, mille tõttu nõude suuruse ja aluse hindamine kuulub hagimenetlusse.

3.2. Võlgniku püsiv maksejõuetus ei ole piisavalt põhjendatud. Kohtule esitatud andmetest ei ilmne, et võlgniku vara ei kata tema kohustusi ja selline seisund ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Võlgnik tõi esile, et 2019. aasta aruande järgi oli müügitulu 43 750 eurot, puhaskasum 14 577 eurot ja vara 19 124 eurot, omakapital 17 077 eurot. Lisaks nähtub esiletoodust, et 2020. aasta kolme esimese kvartali jooksul on võlgniku maksustatav käive Eestis 78 148,95 eurot ja tal puuduvad maksuvõlad.

3.3. Menetluskulud jättis maakohus PankrS § 15 lg 6 alusel võlausaldaja kanda. Võlgniku lepingulise esindaja kulu on põhjendatud ja vajalik 20 t ulatuses tunnitasmääraga 150 eurot, st kokku 3000 eurot (= 20 × 150).

MÄÄRUSKAEBUS JA MENETLUSE KÄIK MAAKOHTUS

4. Võlausaldaja esitas 28. jaanuaril 2021 määruskaebuse, milles palub vaidlustatud määruse tühistada ja uue määrusega nimetada ajutine haldur või saata asi uueks lahendamiseks maakohtule. Menetluskulud palub võlausaldaja panna võlgniku kanda.

Kaebuse väited on kokkuvõtvalt järgmised.

4.1. Esiteks on võlausaldaja nõue selge. Võlgnik esitles ühisrahastusplatvormil fiktiivseid investeerimisprojekte ja laenusajaid ning jättis kasutajatelt kokku kogutud raha neile laenuna üle kandmata. Sellega rikkus võlgnik käsundussuhtes platvormi kasutajatega hoolsus- ja lojaalsuskohustust, samuti juhiste järgimise kohustust ja põhjustas platvormi kasutajatele kahju. Alternatiivselt põhjustas võlgnik platvormi kasutajatele kahju deliktiõiguse sätete alusel, sest rikkus seadusest tulenevat kohustust. Pankrotiavaldukes märgitud kasutajad loovutasid nõuded võlgniku vastu võlausaldajale ja võlausaldajal on võlgniku vastu sissenõutavaks muutunud kahju hüvitamise nõue 353 809,34 eurot.

4.2. Teiseks ei esitanud võlgnik ühtegi sisulist vastuväidet ega tõendeid suhtest võlgniku ja platvormil avaldatud laenusajate vahel. Võlgnikul lasub tõendamiskoormis asjaolu suhtes, et platvormil esitleti investeerimisvõimalustena üksnes reaalseid projekte ja võlgnik on oma kontrollitavate agentide vahendusel kandnud kasutajate raha platvormil esitletud ühingutele.

4.3. Kolmandaks on pankrotimenetluse alustamine põhjendatud, et võlausaldajal oleks võimalik kasutada kõiki pankrotimenetluse vahendeid vara tagasivõitmiseks. Vastasel korral puudub pettuse ohvritel reaalne võimalus raha tagasi saada. Võlgnikul pole arvestatavat vara, mida hagimenetluses nõude tagamiseks arestida. Kohtuvaidluse pidamise ajal mööduks võimalus vara tagasi võita, kui täitemenetlus ebaõnnestub. Samuti on seejärel oluliselt raskendatud või võimatu vastutavate füüsiliste isikute suhtes tõendusmaterjali, sh maksete teostamiseks kasutatud IP-aadressidega seonduva teabe väljaselgitamine. Eelnev muudaks hilisema pankrotimenetluse efektiivse läbiviimise sisult võimatuks.

4.4. Neljandaks on ennatlik maakohtu järeldus, et võlgniku püsivat maksejõuetust pole piisavalt põhjendatud ja tõendatud. Võlausaldaja tõendas, et ta hoiatas võlgnikku kirjalikult pankrotiavaldukes esitamisest ja võlgnik ei täitnud nõuet 10 päeva jooksul. Lisaks on tõendatud, et võlgniku vara on viimase majandusaasta aruande põhjal oluliselt väiksem kui nõue.

Ebaõige on ka maakohtul maksejõuetuse kohta ennatliku järelduse tegemine ilma, et ajutine pankrotihaldur oleks selgitanud erapooletult välja võlgniku vara ja kohustused ning andnud hinnangu võlgniku varalisele seisundile ja maksejõulisusele. Ilma ajutise halduri aruandeta ei ole võimalik hinnata, kas võlgniku kohustuste täitmine on igapäevases majandustegevuses võimalik. Võlausaldajalt ei saa eeldada võlgniku kohustuste kohta võlanimekirja esitamist.

5. Maakohus võttis määruskaebuse menetlusse ja andis võlgnikule tähtaja sellele vastamiseks. Võlgnik vaidles kaebusele vastu. Maakohus määruskaebust ei rahuldanud ja edastas selle lahendamiseks Tallinna Ringkonnakohtule, kuhu tsiviilasja toimik saabus 3. märtsil 2021.

RINGKONNAKOHTU PÕHJENDUSED

6. Ringkonnakohus jätab vaidlustatud määruse tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 659 ja § 657 lg 1 p 1 alusel muutmata ja määruskaebuse rahuldamata. Võlausaldaja kannab määruskaebuse menetlemise kulud.

7. Ringkonnakohus nõustub maakohtu järelduse ja põhjendustega. Pankrotiavaldukes jäi õigesti rahuldamata, sest võlausaldaja nõue ei ole selge. Vastuseks määruskaebusele märgib ringkonnakohus järgmist.

7.1. Pankrotiavalduse alus peab olema selge nõue (nt Riigikohtu 6. märtsi 2002 otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-17-02, p 10). Nii on PankrS § 31 lg 1 ja § 15 lg 3 p 1 suunatud eelkõige sellele, et pankroti väljakuulutamise menetluses ei toimuks sisulise vaidluse lahendamist pankrotiavalduse esitaja ja võlgniku vahel. Sisulised vaidlused lahendatakse hagimenetluses väljaspool pankrotimenetlust.

7.2. Maakohus leidis menetlusosaliste esile toodu ja tõendite põhjal õigesti, et võlausaldaja nõue pole selge.

Pooled vaidlevad investeerimislepingute sõlmimise ja investorite poolt nõuete loovutamise asjaolude üle. Võlgnik esitas vastuväited, et pole investoritega laenulepinguid sõlminud, investorid pole oma nõudeid võlausaldajale loovutanud ja kahjusumma kujunemine pole arusaadav. PankrS § 10 lg 1 kohustab võlausaldajat oma nõuet tõendama ning sama paragrahvi teise lõike p 1 nimetab võlgniku maksejõuetuse põhistamisel ühe eeldusena nõude sissenõutavaks muutumise. Võlausaldaja ei esitanud selgeid ja veenvaid tõendeid loovutamise ega loovutatud nõude kohta.

Ringkonnakohtu hinnangul ületaks poolte õigussuhete hindamiseks vajalike faktiliste asjaolude tuvastamine ja tõendite hindamine käesoleval juhul piirid, milles pooltevahelisi vaidlussuhteid on võimalik hinnata pankrotiavalduse menetlemisel. Nõude kontrollimisel tuleb hinnata kõiki võlgniku esitatud vastuväiteid, aga selleks vajalike asjaolude tuvastamine väljub pankrotiavalduse läbivaatamise piiridest. Võlgnik põhistas piisavalt vastuväidete aluseks olevaid asjaolusid.

Järelikult ei saa pankrotiavalduse menetlemisel võtta ühtset seisukohta võlausaldaja nõude selguse kohta. Seetõttu pole ringkonnakohtul ka vaja ega võimalik vastata kaebuse väidetele konkreetsete asjaolude ja tõendite kohta. Samad väited ja tõendid saavad pooled soovi korral esitada nõude üle peetavas hagimenetluses.

7.3. Ainetu on võlausaldaja arusaam nagu tuleks pankrotimenetlus läbi viia võlausaldaja majandushuvide parema kaitse eesmärgi järgimiseks. Pankroti väljakuulutamise ega ka ajutise halduri nimetamise sellist alust seadus ette ei näe.

7.4. Eeltoodust tulenevalt jättis maakohus põhjendatult ajutise halduri PankrS § 15 lg 3 p 1 alusel nimetamata. Juhul, kui kohus tuvastab ühe PankrS § 15 lg-s 3 nimetatud aluse, puudub vajadus hinnata ülejäänud ajutise halduri nimetamise eelduste täidetust, mh kas võlgniku maksejõuetus on põhistatud.

8. Võlausaldaja esitas koos määruskaebusega täiendavad tõendid, millega soovis tõendada kahe äriühingut kinnitust, et nad pole võlgniku portaali kaudu laenu taotlenud ega saanud. Eespool esitatud põhjendustest tuleneb, et võlausaldaja märgitud asjaolud pole avalduse ega kaebuse lahendamisel asjakohased. Neil kaalutlustel jääb võlausaldaja taotlus TsMS § 238 lg 1 esimese lause alusel rahuldamata. Tõendite elektroonilise esitamise tõttu pole vaja neid tagastada. Praegused tehnilised võimalused ei ole piisavad, et kohus saaks tagastada tõendid infosüsteemi vahendusel.

9. Määruskaebuse menetlemise kulud kannab TsMS § 171 lg 1 alusel võlausaldaja, sest tema kaebus jääb rahuldamata.

9.1. Võlgniku menetluskulude nimekirjast nähtuvalt kulus esindajal kaebusega tutvumisele ja vastuse koostamisele kokku 8 t. Esindaja tunnitasu määr oli 175 eurot. Võlgnik palub endale hüvitada 1400 eurot. Ringkonnakohus leiab, et asja sisu ning kaebuse ja vastuse mahtu arvesse võttes on lepingulise esindaja põhjendatud ja vajalik ajakulu määruskaebuse läbivaatamisel 4 t. Ringkonnakohus nõustub maakohuga, et asja sisu arvestades on kohane tasumäär käesoleval juhul 150 eurot, millest lähtuvalt peab vaidluse vastaspool kulud hüvitama. Käibemaksu hüvitamist võlgnik ei taotle.

9.2. Eelneva põhjal tuleb võlausaldajalt võlgniku kasuks välja mõista TsMS § 174 lg 1 ja § 175 lg 1 alusel õigusabikulu hüvitamiseks 600 eurot (= 4 × 150). Võlgniku taotluse ja TsMS § 177 lg 4 alusel märgib kohus, et võlausaldaja peab maksma menetluskulude tasumisega viivitamise korral võlgnikule viivist. Rahuldamata jääb võlgniku taotlus 800 euro (= 1400 – 600) hüvitamiseks

10. PankrS § 5 lg 2 kohaselt võib ringkonnakohtu määruse peale esitada määruskaebuse üksnes siis, kui see on samas seaduses ette nähtud. Maakohus jättis PankrS § 15 lg 1 alusel rahuldamata võlausaldaja avalduse võlgniku pankroti väljakuulutamiseks ja lõpetas pankrotiavalduse menetluse. PankrS ei võimalda selles osas ringkonnakohtu määruse peale määruskaebust esitada, sest PankrS § 15 lg 5 sätestab sellise määruse korral ainult ühekordse kaebeõiguse. Menetluskulude jaotust ja rahalist kindlaksmääramist saab vaidlustada TsMS § 178 lg 1 alusel. Kindlaksmääramise peale võib edasi kaevata TsMS § 178 lg 2 alusel siiski vaid juhul, kui vaidlustatav summa ületab 200 eurot.

(allkirjastatud digitaalselt)